

دناقبەرا مام سەبرى ومەحمود ئىزدى دا

دەنگىن لالاش

ھەر ب ھەلکەفتا و دەغەرا شەھىدەئ سەرکردە ئەوئى کو دناڤ ھندەك كاودانئەن ئىكجىار سوخت دژوارده دريىسا پىرۆزا بارزانئەن نەمر دا چەكئ شەرفە ھەلگرتى و بەرەقانى ژ ھەبوونا كورد كوردستانئى كرى شەھىد مەحمود ئىزدى، و پىنگومانە گىانئى پاكئ ئەفى شەھىدئ ھەيى سەرکردە وژدانئى كسور پەرورەرا ھەژاندى يە وچەندىن لاڤشە وستران ھۆزان بۆ رستىنە وژوانە (مام سەبرى) بئى رەحمەتئى بو كو دەھلبەستەكە دلشوات دا ھەستئى خوھ بئى نازك دەربىرە و ئەقەزئى دەقئ ھەلبەستئى يە:

كۆسئى جى داسا جى؟!

خەلات باعدرى

ل ژمارە (٦١) دەنگىن لالاش بابەتەك ھاتىبو بەلاڤكرن ل ژئىر ناڤ و نىشانئەن (كوسە ب داس كى يە؟!) ژلايى مامۆستا (شمو قاسم دنانى) قە، لئ پشئى ھاتى خوندن و پىسارى ژ چەند دان عەمرا قە ھاتى كرن ل دۆر قئى بابەتئى با ھزرا من دنانى تا رادەبەكئى نو بئى ديار كرى دناڤ يارىيەن فولكلورى بئىن كوردى دا. راستە ھندەك جۆرئەن يارىيا بئىن دەيتە كرن ژبۆ مەرمەكە تا بىسەت، بۆ ئموونە دەمئى سال يا ھشكەك بت و باران گىرۆ دبت مەرفەكئى ھندەك چل و بەرگىن بئى ھوج بەردەكەن و دكەنە حلك. ول مالا دگىرن، ئەو مالا دچئى ھندەك ناڤئى لئ دكەن و پشئى ھنگىن ھندەك دراڤى، يان ھەر تشتەكئى دى تر ددەنئى، ئەقەزئى وەك خەلاتئى وى بۆ زانئەن ئەڤ يارىيا ب ھندەك ناڤئەن دى تر ژئى دەيتە نافرەن وەك (بوکا بارانئى) لئبەدا بارا بتر كچا بۆ قئى جۆرە يارىيەن بكار دەيتەن ناڤئى دى تر (كوسە بارانئى) لئبەدا كوركا دكەنە كوسە و مالا دگەرىن ئەگەر مەبەستا سەيدايئى دنانى ئەڤ (كوسە) بت ب ديتنا من نە دجەئى خۆدەبە، چونكە بارا بترە ل دەست پىكا وەرژئى زڤستائى دەمئى باران گىرۆ دبت، گوندى بڤان جۆرە بزاڤ وچالاكسان را دبن، ژبۆ مەرمە باران ھاتئى. راستە گەلەك جارى ل نىڤا وەرژئى زڤستائى، يان ژئى ل بەھارئى دەمئى باران نەھيت ھەر ديسا بئى كارى رادبن، بەلئى نە وەك گۆتتا مامۆستا دنانى، كو ھەر مالا كوسە بچئى ھىكئەن رەنگا و رەنگ دئى خودانئى مالى دەتئى، چونكە وەك يا ديار وناشكرا بئىن ئەم ئىزدى ب ھەلکەفتا جەژنا سەر سالى ھىكا رەنگ دكەن، ھەر وەك ژناڤئى قئى جەژنئى يا خو يايە سەرئى سالدكا نو دەست پىدكەت، قئىجا چاوا ل ھەيڤا ئادارئى كوسە دئى چتە مالا و ئەو مال دئى ھىكئەن كەسك و سۆر دئى دەتئى و دبئىتئى سەرئى سالا وە پىرۆز بت. پشئى چەندىن پىسارى ژ خەلکەكئى جۆراوجۆر ھاتى كرن ل دۆر قئى بابەتئى ھىچ پىزانئەنك ل دۆر بابەتئى ناڤ ھاتى نەژ دور نە ژ ئىزىك ب دەست نەكەفت ھەر ھۆسا ب ديتنا من بابەتئى ناڤ ھاتى ھىچ پەيوەندىك نىنە ناڤ بەرا جەژنا سەر سالى و جەژنا نەورۆزئى، چونكە سەيداي گەلەك ھەول و بزاڤ بئىن كرىن، كو پەيوەندىكەن دناڤ بەرا سەر سالى و نەورۆزئى دا دورست بکەت. ل دوماسھىب دبئىژ ھىڤىھە ھەر خوتىدەقائەكئى زانبارەك ل دۆر قئى بابەتئى ھەبت، بەلاڤ بکەت داکو ب دورستئى دقئى بابەتئى بگەھىن و بزائەن.

ل شىڤكا . (١٢٥٠) قوتابى و (١٢٤) فىرخواز دناڤاھىيەكى خرابە دانە

ناسر كەرسافى

قوتابخانا شىڤخا ل سالا ١٩٨٧ ھاتىبە ئافاكرن ل كۆمەلگەھا شىڤخا. ئەڤ قوتابخانە ژلايى ئاڤاھى قە گەلەك بئى سەروربەر، دىوارئەن وئ شكەستئى نە ول وەرژئى زڤستائى ئاڤا بارانئى دەربازى ژۆر دبت ژئىلى دلۆيا ل قاتئى سەرى وروژئەن باران خواندن لئى ب زەحمەت دكەقتئى. ئەڤ قوتابخانە «١٢» رىزى يە و دوو قاتە وژمارا قوتابىيەن وئ پتر ژ (١٠٠٠) قوتابىيەن ژئىلى بنگەھن نەھىلا نەخواندەوارئەن. ل سالا بھىت بتر ژ (١٥٠) قوتابى بۆ

كەچكەك دەھاتە مەھرکرن، ئانكو دخواستن وشىرىنئىيا وئ دخوارن و نەختئى وئ ديار دكرن. وەكى خەلاتئى لسەر نەختئى بۆ بابئى كەچكئى ددانئىن دگۆتئى: ھەرىكرن وەكو (شەروالەك يان پىلاقەك يان دەمىرەك) ھەر تشتەك ژ بابئى زاقايى ھاتبا، ديسا ئەم دئى ئىتە سەر رامانا (نەخت) ئانكو (كئىم). ئەقە رامانا نەختئى تشتەكئى (رمزى) ژبەر كو لدەمئى كەچكئى ژ مالا بابئى وئ دەنە مالا زەلامئى وئ، دلئى دايك و بابا بھىتە كرىن و بئىتە خەلاتكرن، بەلئى مە نە گۆتئىب(دەھ يان بىست مەلىسونان دلئى وان بكرن يان ھەرىكنا وان ب سەلاجسا و سەتەلايتسا و...ھتد)بت چونكى ئەقە نە پشئى كەفتئە ديسا نەيە تەمامە جفاكئى مە بگەھتە قئى قوناعئى ويا دووئ ئەم چى كەسان نابىنئىن خەمئى ل قئى چەندئى بخۆن، لەوما يە قەرە رەوشە نىبىرئەن مە و پىساو ئابن و رىسپى و بەرپرسىت ئىزدىا پىكشە روونئىن و چارەسەرئەكئى ل قئى چەندئى بكن و نەختئى كئىم بكن و ھەرىكرن ب تئىب مەسنت، چونكى ئەقە ئارىشكە مەزە دناڤ جفاكئى مەدا ديسا ئەم بىيەن كەچ و خورتئىت مە ب دلەكى قەكرى و خۆشانە بگەھنە ھەڤ و ژيانا خۆب رىڤە بىەن.

ئەرى
تو دزانی
ھەرىكەن
جى يە؟
ئەلیاس

گەلەك پەيڤ يان وشە بئىن كەفتن بئىن باب و پاپىرا و ئت ھاتىنە ژبىر كرن، يانئى دئىتە گۆتەن بەلئى رامانا وئ نەيە رۆنە، ئىك ژوان پەيڤشا (ھەرىكرن) يانئى دگۆتئى: بەرتەلەف. رامانا قئى پەيڤئى ئەوە كو لدەمئى

ئەوى بەردا ونەژئى رەقى
دانو ژ ناڤئى خوھ نەكەقى
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
نەڤىندارئى جىيائى مە بۆ
شارەزايئى كارئى خوھ بۆ
پىر ئاشقئى دەيكا تە بۆ
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
وار وزەقى ئەنداز دكر
سەر وبن ونەقراز دكر
كارئى خوھ باش دەرباز دكر
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
ھايئى بکە، گنگە مەكە
ئەزئى بىژم، تو دەنگ مەكە
دلئى دايكا خوھ تەنگ مەكە
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
بەسكە ژقئى نۆز ونازئى
ھايئى ھايئى توژى رازئى
مىنا كەوئى، مىنا قازئى
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
بنقە بنقە نىقە شەڤە
ژ دەر گۆسئى نەدەرکەڤە
يا قەنج بۆ زارۆكا ئەڤە
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
ئۆرى ئۆرى خوھش ئاوازه
دەنگئى دادئى مىنا سازه
دەلالئى من توژى رازه
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
كەو نقتن، كەر نقتن
ھۆڤ و مروف تەڤ نقتن
ھشبارئى پاش خوھڤە ھشتن
توژى بنقە كرىڤ ئۆلۆ
ھەكە دو جار، ھەكە سئى جار
تە شىرئى خوھ، خووار وڤەخوار
دادئى ژئى تئىر شىڤا خوھ خووار
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
دادئى بەرئى بئىرىشان بۆ

بنقە بنقە چافئى منى
سبە مېرى بەمال وژنى
خودان دۆزەك پىر مەرنئى
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
بنقە داتو زو مەرن بى
تو داركا تئىر پەلچم بى
تو سەكسا سەرئى من بى
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
باجا وولات ھاتە سەر مە
نەدان و رەڤ گەلەك شەرمە
شەكر بەلاش نايئى بەرمە
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
سال زڤرى باڤو نەھات
خوھش خوھش دكر جەنگ و خەبات
كول و كوڤان لئى و رەھات
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
سال زڤرى، نە زڤرى
ب خۇنا خوھ رۆمەت كرى
ڤرى ڤرى ئەوژى ڤرى
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
باڤئى تە خزمەتا گوند كر
خوھ گۆرى رۆمەتا كورد كر
سەرئى من وتە بلند كر
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
كوپئى باڤئى وەكى بازى
بەس بکە ھاوار و گازى
ھاھا تە دى نەما قازى
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
وى دابو سەرىچا مېرا
ل ئاشئى قەلەكئى دەھرا
بدە پەى وى مىنا شىرا
بنقە بنقە كرىڤ ئۆلۆ
دار و دەڤئى، رەز وزەقى

* ئەڤ ھۆزانە ژ دىوانا صبىرى بوتانى، دلستان بپ ٢٤ ھاتىبە وەرگرتن.